

Justitiedepartementet
Ju2017/09591/Å
103 33 STOCKHOLM

Remissvar över delbetänkandet Tidiga förhör - nya bevisregler i brottmål (SOU 2017:98)

Tingsrätten anser att utredningen på ett förtjänstfullt sätt beskriver den problematik som finns med sena förhör i framförallt stora brottmål där avsaknad av ”färsk” muntlig bevisning i många fall kan antas påverka förutsättningarna för materiellt riktiga avgöranden negativt.

Tingsrätten anser inte att det råder någon tvekan om att utredningens förslag, som är mycket långgående, skulle förbättra möjligheterna till färsk muntlig bevisning. Inte heller råder det någon tvekan om att teknikutvecklingen förbättrat möjligheterna att dokumentera och presentera tidiga förhör, låt vara att det under lång tid funnits tekniska möjligheter till detta.

Med detta sagt delar tingsrätten flera av de kritiska synpunkter som framgår av advokaten Tomas Nilssons särskilda yttrande till utredningen. Framförallt kan det på goda grunder antas att utredningens förslag kommer att försvåra försvarets möjligheter till meningsfulla motförhör negativt dels med beaktande av det ofrånkomliga informationsunderskott som försvaret i flera fall kommer att ha gentemot åklagaren och dels då ett effektivt motförhör rimligen bör ske i anslutning till huvudförhöret och kunna baseras på samtliga kända omständigheter i en förundersökning. Det kan ifrågasättas om dessa brister i tillräcklig utsträckning kan läkas genom en möjlighet att begära tilläggsförhör eller att åklagaren före förhöret presenterar ett förhörstema eller en preliminär gärningsbeskrivning. Utredningens förslag innebär därför ett sådant åsidosättande av principen om ”equality of arms” att det inte bör läggas till grund för lagstiftning.

Tingsrätten föreslår istället att nuvarande ordning, som innebär att möjligheten att ta upp muntlig bevisning *i domstol* före en huvudförhandling är av undantagskaraktär, bör bestå men utvidgas till att omfatta fall där skälen för detta

väger mycket tungt såsom exempelvis vid förhör med personer som redan utsatts för otillbörlig påverkan. Enligt tingsrätten bör även möjligheten att förebringa ljud- och bildupptagna berättelser som lämnats *utom rätta* - utöver de möjligheter som redan finns idag - kunna utvidgas till att omfatta exempelvis sådana fall då en målsägande endast ska lämna uppgift om storleken av liden skada eller då bevisningen kan utgöra ett komplement till förhöret inför rätta såsom en berättelse från en målsäganden i ett akut skede som inte går att återskapa senare i syfte att visa hans eller hennes upprörda tillstånd efter händelsen. I övrigt bör utgångspunkten vara att berättelser som lämnats utom rätta inte ska tillåtas som bevis eftersom dessa lämnas utan ed när fråga är om vittnen och då det är mindre sannolikt att förhören kommer att kunna genomföras under tillräckligt kvalitativa och rättssäkra former. Att lämna ett fullständigt förslag ligger dock utanför vad som är möjligt inom ramen för detta remissvar.

I detta remissvar har lagmannen Caroline Hindmarsh, rådmannen Kent Ehrenhöök och tingsfiskalen Isak Oscarson deltagit. Föredragande var tingsnotarien Alexandra Tavaststjerna.

Caroline Hindmarsh